

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Kompassi osallisuuden poluilla
Hakemusnumero	R-02102
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	KSAK Oy
Osatoteuttajat	Ksakki ry, Kuusamon kaupunki
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.5.2025
Päätymispäivämäärä	31.12.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

KSAK Oy:n, Ksakki ry:n ja Kuusamo-opiston LUMI Luonnollinen, luova minä – polkuja hyvinvointiin (ESR+ 2023–2025) -ryhmähankkeessa ja kaupungin työllisyys- ja kansainvälisyyspalveluissa sekä osallisuus- ja hyvinvointityössä on todettu vaikeaksi tavoittaa palveluiden ulkopuolella olevia ihmisiä, mihin uudella ryhmähankkeella toivotaan löydettävän ratkaisuja verkostomaisen työtteen ja jalkautuvan työn avulla. Sosiaaliseen kuntoutukseen ohjautuvat ihmiset, erityisesti nuoret, ovat aiempaa haastavammissa tilanteissa.

Alueen maahanmuuttajien määrä on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana kasvussa. Vieraskielisten henkilöiden määrän kasvu on näkynyt erilaisina haasteina varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, toisella asteella ja työllisyys- ja kansainvälisyyspalveluissa. Vuonna 2015 Kuusamossa oli noin 250 vieraskielistä asukasta. Tällä hetkellä vieraskielisten määrä on noin 600 henkilöä. Elokuussa 2024 Kuusamossa oli yhteensä 646 työtöntä työnhakijaa (laaja työttömyys 1100-1200), joista ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli 42 henkilöä. Maahanmuuttajaäidit ja -perheet tarvitsevat tukea kotoutuakseen Kuusamoon ja kiinnittyäkseen opiskelu- ja työelämään.

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät:

Hankkeen kohderyhmät ovat heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat

1. työmarkkinoille heikosti integroituneet henkilöryhmät kuten työkyvyttömyyseläkkeellä, pitkäaikaistyöttöminä ja palveluiden ulkopuolella olevat henkilöt, erityisesti haastavassa asemassa ja opintojen keskeyttämisaarassa olevat nuoret (15–29-vuotiaat)

2. maahanmuuttajat, joilla on vaikeuksia edetä koulutukseen ja työhön, erityisesti maahanmuuttajaäidit ja -perheet sekä

3. kohderyhmien parissa työskentelevä moniammatillinen verkosto, joiden verkostomaista työtettä ja menetelmäosaamista edistetään. Verkostolla tarkoitetaan monialaisten kulttuuri-, osallisuus-,

hyvinvointi-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutus- sekä koulutus-, työllisyys- ja neuvontapalveluiden tarjoajien henkilöstöä ja johtoa sekä hankkeessa valmennettavia mentoreita.

Osallistuvia henkilöitä 130 (työttömänä 50, koulutuksessa 15, työssä 30, työelämän ulkopuolella 35)
Mukaan tulevia yrityksiä 5

Hankkeen tavoitteet:

Päätavoitteena on kohderyhmiin kuuluvien ihmisten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen yksilöllisin, kuntouttavin ja yhteisöllisin toimenpitein. Toiminnassa hyödynnetään aiempien hankkeiden kokemuksia ja tuloksia kuten kansainvälisyystyöhön kehitettyjä sekä luonto-, taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja.

Osatavoite 1. Kehitetään tapoja löytää ja saada mukaan palveluiden ulkopuolella piilossa ja syrjäytymisvaarassa olevia ihmisiä moniulotteisesti jalkautuvan työn ja toiminnan avulla. Toimintaa viedään totuttujen tilojen lisäksi myös uusiin paikkoihin kuten eri kaupunginosat ja sivukylät.

Osatavoite 2. Kehitetään moniammatillisen verkoston yhteistyötä sekä tietoutta kohderyhmistä, kohderyhmille tarjolla olevista palveluista ja toimijoista. Vertaisoppivan verkoston hengessä kutsutaan eri toimijoita yhdistämään tietonsa ja osaamisensa palveluohjauksen kehittämiseen. Toimintatapoina ovat erilaiset yhteiskehittämisen ja verkostoitumisen työpajat sekä esimerkiksi tutustumisvierailut verkoston jäsenten työympäristöihin.

Osatavoite 3. Ennaltaehkäistään opinto- ja työpoluilta putoamista ja edistetään niille ohjautumista jalkautuvan yksilöohjauksen ja kuntouttavan ryhmätoiminnan avulla. Yksilöohjauksessa painottuvat arjen rakenne ja sisällöt sekä toimintakyvyn vahvistaminen: osallisuus, itsetuntemus, itsetunto, sosiaaliset tilanteet ja suhteet, toimijuus sekä minäpystyvyys.

Osatavoite 4. Tuetaan kotoutumista, kahdensuuntaista integraatiota ja yhdenvertaisuutta. Osaamisen tunnistamisen ja oppimisvalmiuksien kartoittamisen mallien avulla mahdollistetaan realististen ja osallistujan omiin intresseihin pohjautuvien (ura)polkujen suunnittelu.

Hankkeen toimenpiteet:

Työpaketti 1. Jalkautuminen ja työparityöskentely (2025-2027) (Ksakki ry ja Kuusamon kaupungin työllisyys- ja kansainvälisyyspalvelut)

Työntekijä jalkautuu osallistujien koteihin, kouluihin, palvelujärjestelmään, osatoteuttajien ja yhteistyötahojen tiloihin sekä osallistuu TP 2:een. Työparityöskentelyn kehittämiseen on sitouduttu hankkeen valmisteluvaiheessa yhteistyön vahvistamiseksi.

- Kehitetään ja testataan uudenlaisia tapoja tavoittaa ihmisiä ammatillisen verkoston lisäksi mm. lähipiirin kautta.
- Toimintaa jalkautetaan ja juurrutetaan moniulotteisesti kuten yhteistyökumppanien tilat, digialustat tai kaupunginosat ja kylät, joihin toimintaa viedään esim. "toimintabussilla".
- Työparityöskentelyä kehitetään hanketyöntekijän ja yhteistyötahon työntekijän kesken esim. kansainvälisten palveluiden, työllisyyspalveluiden ja Ohjaamon, hyvinvointialue Pohteen, etsivän nuorisotyön, Mielenterveyden tuki ry:n tai keskiasteen oppilaitosten kanssa.

Työpaketti 2. "Vertaisoppiva verkosto" (2025-2027) (KSAK Oy)

Kehitetään verkoston yhteistyötä ja viestintää palveluohjauksen kehittämiseksi.

- Järjestetään 5 työpajaa, joissa tutustutaan eri toimijoihin, rakennetaan yhteistyörakenteita, saadaan vertaistukea, opitaan toisten työstä ja työnarjesta ja jaetaan kohderyhmä- ja menetelmäosaamista. Yhteiskehittämissuosuksissa hyödynnetään palvelumuotoilun työkaluja ja tehdään luonto- ja taidelähtöisiä harjoitteita.

- Muut verkostotilaisuudet: toteuttajaorganisaatiot keskenään sekä yhdessä verkoston kanssa jakavat kokemuksia ja osaamista yhdessä kehitettävien tavoin esim. kuukausikahveilla tai työpaikkavierailuin.
- Mallinnetaan ja juurrutetaan verkoston toiminta osaksi kaupungin toimintaa

Työpaketti 3. Polut (Ksaksi ry ja Kuusamon kaupungin työllisyys- ja kansainvälisyyspalvelut)

Osallistuja on mukana hankkeessa itselleen sopivan ajan, tarvittaessa koko hankeajan, kiinnittyen omaan "paikkaansa" verkostossa. Toiminta sisältää säännöllisiä ryhmiä ja epämuodollisempia kohtaamisia kuten retket. Toiminta on hankevetoista, mutta tukee ja kehittää rinnakkaistoiminnalla yhteistyötahojen toimintaa. Työparityöskentely tukee osallistujan matkaa. Pääpaino kohderyhmässä 1, soveltaen kohderyhmälle 2.

Polku: Minä (2025-2027)

- Kesto n. 3 kk, 7-10 yksilötapaamista à 1-2h. Mikäli osallistuja tulee suoraan Me- tai Yhteisöprojekti-vaiheeseen, myös häntä tavataan yksilötapaamisilla ennen toimintaa, toiminnan aikana ja sen päättyessä.
- Minä-vaihe toteutetaan Voimapolku-työkirjaan kehitettävän rakenteen mukaisesti. Sisältö: arkirytmi ja arjen sisältö, sosiaalinen vuorovaikutus ja yhteisöllisyys sekä kokonaisvaltainen itsetuntemus, jossa havainnoidaan omaa toimintakykyä ja löydetään hyvinvoinnin lähteitä esim. luonto, luovuus.
- Maahanmuuttajaosallistujien yksilöohjaus keskittyy erityisesti osaamisen ja oppimisvalmiuksien tunnistamiseen edeten omien unelmien ja mahdollisuuksien työstämiseen. Tavoitteena on, että osallistujalla on selkeä käsitys omasta jatkopolusta hankeasiakkuuden päättyessä. Mentorointi tukee yksilöohjausta. Yksilöohjausta voidaan toteuttaa tarpeiden mukaisesti työparityöskentelynä.
- Mallinnetaan puolistrukturoitu työ- ja toimintakyvyn arviointilomake.

Polku: Me (2025-2027)

- Kuntouttavassa ryhmätoiminnassa hyödynnetään aiempien hankkeiden tuloksia kuten Polkuryhmätoimintamallia.
- Ryhmien, 5-8 kpl, kesto (1-3 kk) sekä tapaamiskertojen määrä (4-12 krt) määritellään osallistujien toimintakyvyn ja tarpeen mukaan.
- Voi sisältää työparityöskentelynä toteutettua ryhmätoimintaa yhteistyökumppanin tilassa. Tarvittaessa toimitaan hanketoteuttajien tiloissa.
- Jos osallistujan toimintakyky ei riitä ryhmätoimintaan, Me-vaihe voidaan toteuttaa myös parityöskentelyä hanketyöntekijän ja toisen osallistujan kanssa yhdessä sovitusta teemoista. Toteutustapaa edistetään, mikäli osallistujissa on vertaistukeen soveltuvia henkilöitä.

Polku: Yhteisöprojekti (2026-2027)

- Toteutetaan yhteisöllisellä työotteella suunniteltuja projekteja 2-3 kpl yhteistyötahojen kanssa esim. kulttuuriteemalla.
- Osallistujilla vastuu(työ)tehtäviä. Painotetaan osallistujalähtöisyyttä ja -vetoisuutta
- Mukana osallistujaa kiinnostavien ja eteenpäin vievien perustaitojen harjoittelua kuten esim. kädentaidot sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien ja -taitojen vahvistamista kuten esim. tietotekniikka & tekoäly, projektitaidot.

Työpaketti 4. Maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja mentorointimalli (Kuusamon kaupungin työllisyys- ja kansainvälisyyspalvelut)

Osaamisen tunnistaminen ja oppimisvalmiuksien kartoittaminen

- Benchmarkataan osaamisen tunnistamisen ja oppimisvalmiuksien kartoittamisen malleja ja työkaluja, jotka sopivat ohjaustyöskentelyyn työikäisten maahanmuuttajien kanssa (2025)
- Kehitetään ja testataan malleja ja työkaluja yhteistyössä maahanmuuttajien ohjaustyötä tekevien kanssa. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia työkaluja (esim. digitaalinen osaamiskartoitus) ja selvitetään tarvittaessa uusien hankkimista tai luomista. (2025-2027)

- Toteutetaan osaamisen tunnistamista ja oppimisvalmiuksien kartoittamista osallistujien kanssa, kaikille osallistujille (2025-2027)
- Jalkautetaan malli ja työkalut osaksi työllisyys- ja kansainvälisyyspalveluiden toimintaa (2027)

Mentorointimalli

- Benchmarkataan erityisesti koulutusstatuksesta riippumattomien mentorointimallien käytänteitä (esim. KVINFO, Tanska). Mentorointimallin tavoitteena on löytää maahanmuuttajaäideille tukea oman (ura)polun ja oman yhteiskunnallisen roolin hahmottamiseen. Tarkoituksena on tarjota informaalista tietoa ja mahdollisuuksia verkostoitumiseen. (2025)
- Mentoreiden rekrytointi ja valmennus: Mentorointi perustuu vapaaehtoisuuteen. Mentorit voivat olla suomalaisia tai maahanmuuttajataustaisia. Määritellään benchmarkkauksen avulla mentoreille ohjeet ja minimivaatimukset. Pilottiryhmälle (5-10 hlöä) järjestetään mentorivalmennus 2026. Järjestetään uusille mentoreille koulutukset 1-2/vuosi (2026-2027). Tavoitteena 5-10 mentoria/vuosi.
- Kohtautetaan mentorit ja aktorit: Mentorointi aloitetaan yhteisellä ryhmätapaamisella, jossa käydään läpi mentoroinnin periaatteita. Tämän jälkeen mentorit ja aktorit (20 hlöä) jatkavat parityöskentelynä henkilökohtaisten tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Järjestetään ryhmätapaamisia erilaisilla aktoreita kiinnostavilla teemoilla (6-12/vuosi). Hankehenkilöstö tukee mentorointisuhteiden etenemistä ja voi käydä yksilökeskusteluita heidän kanssaan. (2026-2027)

Työpaketti 5. Viestintä ja vaikuttavuuden arviointi (KSAK Oy)

Hankkeen tulokset:

- Toimintaan on osallistunut 100 asiakasosallistujaa, joiden osallisuus ja hyvinvointi on lisääntynyt sekä työ- ja toimintakyky vahvistunut.
- Työparityöskentelyyn on osallistunut 5 ammattilaista. Mentoreita on valmennettu 10.
- Verkostotoimintaan on osallistunut 20 ammattilaista sekä valmennetut mentorit, joiden verkostot ovat syventyneet ja osaaminen ja keinovalikoima menetelmistä sekä vähemmistöryhmien huomioinnista palveluissa on lisääntynyt.
- On toteutettu 2-3 yhteisöprojektiä, joiden kautta on edistetty yhteisöllisyyttä.
- Uusia toimintamalleja on mallinnettu ja julkaistu 5 kpl.
- Työpajoja on toteutettu 5 kpl. Lisäksi muita verkostotilaisuuksia.
- Hankkeen kokemuksiin ja tuloksiin perustuvaa materiaalia on tuotettu kuten blogitekstit ja loppujulkaisu.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:	EU+valtio 603 192 €
Palkkakustannukset 538 565 €	Kuntarahoitus (oma) 80 135 €
Flat rate 40 % kehittäminen 215 425 €	Kuntarahoitus (ulkoinen) 45 240 €
	Yksityinen (oma) 25 423 €
Nettokustannusarvio yhteensä 753 990 €	Rahoitussuunnitelma yhteensä 753 990€

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	753 990 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	753 990 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	603 192 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakuilmoituksen mukaisesti hakemuksen on saatava arvioinnissa vähintään puolet erityisten ja horisontaalisten valintaperusteiden pisteytyksessä. Erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa tämä hakemus sai pisteitä 20/42, joten hanketta ei esitetä rahoitettavaksi.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 10.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara - teemaryhmän kommentit 18. –
29.11.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 25.2.2025

Pohjois-Pohjanmaan MYR 3.4.2025

Rahoittaja ei puolla hakemuksen hyväksymistä